Sholem Aleichem.
Mister Boym in klazet: a shpas in eyn akt.
In : Ale verk, vol. 6.
Nyu York, 1937, c1921.

BIBLIOGRAPHIC RECORD TARGET

YIVO INSTITUTE FOR JEWISH RESEARCH

Master negative Storage Number Y-2005-1909.24

Sholem Aleichem, 1859-1916.
Mister Boym in klazet: a shpas in eyn akt.
In : Komedyes. Spetsyele "Morgn-frayheyt" oysg.
Nyu York : Morgn-frayheyt, 1937, c1921.
Pp. 281-289.
Ale verk fun Sholem-Aleykhem ; 6

1. Yiddish drama.--lcsh
I. United States-New York-New York II. Sholem Aleichem, 1859-1916.
Works. 1937 ; 6.

ID : NXYH01-B20780 CC: 9114 DCF: [HBR]
CALL #: /12427

Reduction ratio X10.0

מיסטער בוים
אין קלאזעט

א שפאס אין איין אקט.

געשריבען אין יאהר 1915.

פּערזאָנען:

מיסטער בוים.
מיסעס בוים.
שפּרינצעל. מיסטער בוים'ס אַ גרינגע שוועסטער.

[מיסטער בוים קומט אריין צו זיך אין שטוב, טרעפט קיינעם נים, ווארפט אראפ דעם הוט, קלאפט מיט׳ן שטעקען אין טיש נערוועז].

מיסטער בוים [הויך]. הו איז האום? [נאך העכער]. הו איז היער? [עס קומט אריין מיסעס בוים, אויסגעפוצט].

מיסעס בוים. וואט איז די טראבעל וויט יו?

מיסטער בוים. וואו ביזט דו געווען, דזשעני?

מיסעס בוים. איך האב זיך געדרעסט. וואס איז דען?

מיסטער בוים. ווער איז דא געווען?

מיסעס בוים. נאבאדי.

מיסטער בוים [נערוועז]. א מאן פון אפיס האט דא באדארפט זיין!

מיסעס בוים. נישט געווען קיינער... אך, יא! דא איז געווען דיין שוועסטערל... שפרינצעל איז דא געווען...

מיסטער בוים [ווערט נאך מעהר נערוועז]. טערריבעל!... ווידער א מאל? פאר וואס האסט דו איהר נים געזאגט, דאס אי עם נאט עט האום?

מיסעס בוים. פון וואנען ווייסט דו, אז איך האב עס איהר נים געזאגט?

מיסטער בוים. באדארפט געווען זאגען, אז איך בין נימא, אז איך בין אוועקגעפאהרען, אז איך האב געמופט, אז איך וויל זי נים זעהען — און דאטס אלל!

מ י ס ע ס ב ו י ם. הערט זי זעהר, אַז מע זאָגט איהר! זי האָט דיך אויסגעזוכט אין אַלע רומס! איך האָב געמיינט, איכ'ל דעם שלאַק באַקומען!

מ י ס ט ע ר ב ו י ם. דער טייוועל זאָל עס נעמען. נאַ דיר אַ שוועסטערל! נאַ דיר אַ שפּרינצעל! אַלבעטשיע, אַז זי וועט מיך אַרויסטרייבען פֿון שטאָדט, און איכ'ל מוזען אַריבערמופֿען אין איין אַנדער שטאָדט! [שפּאַנט אַרום נערוועז]. זי פֿאַרדרעהט מיר מיין קאָפּ! זי ספּוילט מיר מיינע ביזנעס!... זי טרייבט מיך אין דער ערד אַריין!...

מ י ס ע ס ב ו י ם. ווער איז דיר שולדיג? האָסט דו ניט געזאָלט שיקען איהר קיין שיפּסקאַרטען, וואָלט זי ניט געקומען.

מ י ס ט ע ר ב ו י ם [לויפֿט אַרום]. שיפּסקאַרטען! פֿון וואַנען זאָל איך וויסען, אַז ס'אַ קרענק? איך האָב געמיינט, זי וועט קומען, וועל איך איהר מאַכען אַ ביזנעס, וועט זי זיך באַזעצען מיט איהר פֿעמילי, ווערען סיטיזנער, מיך וועט עס קאָסטען אַ פּאָר דאָלער — און דאַטס אָלל! גאָה ריכט זיך, אַז די וואומען וועט מיר ברענגען אַזוי פֿיעל טראָבעל, מיך מאַכען צו מופֿען — מיר'ן מוזען מופֿען, מיסעס בוים, ס'וועט זיך גאָרניט העלפֿען!

מ י ס ע ס ב ו י ם [מיט אַ ניגון]. איך וועל ניט מופֿען! איך בין אָללרייט! [עס הערט זיך אַ קלונג]. ס'איז זי!...

מ י ס ט ע ר ב ו י ם [חאַפּט זיך ביי'ם קאָפּ]. ס'איז זי? טעררי‌בעל! איכ'ל עס ניט אויסהאַלטען! ס'איז אימפּאָסיבעל! איכ'ל זיך אַ מעשה אָנטהון! איכ'ל זיך נעמען דאָס לעבען! [חאַפּט דעם הוט, וויל לויפֿען צו דער טיר. דאָס גלעקעל ווערט צעריסען קלינגענדיג].

מ י ס ע ס ב ו י ם. וואוהין לויפֿסט דו? ווילסט זיך מיט איהר באַגעגענען אַ נאָז קעגען אַ נאָז?

מ י ס ט ע ר ב ו י ם. ביזט גערעכט! ביזט גערעכט! וואָס טהוט מען? באַהאַלט מיך! פֿאַרשלים מיך! איכ'ל זיך באַהאַלטען! וואו באַהאַלט מען זיך? [לויפֿט אַ'זום פֿון איין ווינקעל

צום אַנדערען פֿאַרצווייפֿעלט]. אַט דאָ אין קלאָזעט וועל איך איבער־וואַרטען... איך בעט דיך, דזשעני, מאַך ניט מיט איהר קיין לאַנגע קאָנווערסיישאָנס! זאָג איהר: אַי עם נאָט האָום — און דאַטס אָלל!... [חאַפּט זיך אַריין אין קלאָזעט. מיסעס בוים שטעלט זיך אַוועק גרייט צו עמפּפאַנגען די אַריינגעקומענע. עס קומט אַריין ש פּ ר י נ צ ע ל, אָנגעטהאָן דווקא אַמעריקאַניש, מיט אַ שענעם הוט, קוקט זיך אַרום אויף אַלע זייטען].

ש פּ ר י נ צ ע ל. ניטאָ איהם נאָך, מיין בראַטישעק?

מ י ס ע ס ב ו י ם. וואָס הייסט דאָס „בראַטישעק"? זיצט!

ש פּ ר י נ צ ע ל. אַזוי גיך האָט איהר שוין פֿאַרגעסען אידיש? בראַטישעק איז די טייטש אַ ברודער. [זעצט זיך]. אַ שענער ברודער! איך האָב געמיינט, אַז איך וועל קומען צו פֿאָהרען, וועט ער מיך גליקליך מאַכען. אַ קליינינגקייט — אַ ברודער אַ גביר, און נאָך אין אַמעריקע, אַ פֿרייע מדינה, פֿאַרברענט זאָל זי ווערען! און די מענטשען — די כּפּרה מעגען זיי זיין פֿאַר אונזער לעצטען וואַסערפֿיהרער! און זייער לשון — פּאָטייטעס, טאָמייטעס, קיטשען און טשיקען, פֿאַרחאַפּט זאָלען זיי ווערען! אַז אַ קעלער איז אַ בייסמענט, אַ בוידעם אַ רוף, יאַרד איז אַ הויף, סטריט איז אַ גאַס און גאַביטש איז מיסט — נו, קאָן שוין זיין גוט?... איך וואָלט אויסגעלעבט מיינע יאָהרען און וואָלט נישט געקענט אָט דאָס לאַנד!... האָט ער זיך אָבער נאַסיאַדעט אויף מיר, דער בראַטישעק מיינער, און גענומען זעצען מיט בריעף, אַ בריעף נאָך אַ בריעף, איך זאָל קומען צו פֿאָהרען אין זיין אַמעריקע, אין זיין גאָלדענע מדינה, וועט ער מיך גליקליך מאַכען... און איך, נאַר, לאָז זיך איבעררעדען, וואַרף אַוועק אַזאַ לאַנד מיט אַזעלכע מענטשען, מיט אַזאַ געשעפֿט, אַ גאָלדען געשעפֿט, אַ שמאַלץ־גרוב, איין איינפֿאָהר־הויז, מיט אַ קאַמער, מיט אַ קלייטעל, ווי־ניט־ווי, בעסער, ערגער, דאָס שטיקעל ברויט האָט זיך געשלעפּט! נאָר די לעצטע יאָהרען איז געווען שלעכט, ווייל מע האָט

נענומען טרייבען, און ס'איז ניט געווען ווער ס'זאָל פאַרפאַהרען און וואָס צו קויפען, ווייטער בין איך דאָך געווען אַ קייסעריני!... און ווען ניט דער פּאַגראָם, וואָלט איך מיך דען פונ'ם אָרט אפילו געריהרט? כ'וואָלט גאָר ניט געקוקט דערויף, וואָס מיין בראַטישעקל שרייבּט מיר גליקען, אַז פאַר מיינע קינדער וועט זיך עפענען אַ וועלט, אַלע וועגען זענען פאַר זיי פריי... עס הויבּט זיך גאָר ניט אָן! אָט האָט מיין משה דאָרט אין דער היים, חאָטש מע לאָזט ניט אריין, פון דעסטוועגען געענדיגט בּוכהאַלטעריע דורך בּריעף בּיי יעקב מארק אין ליבּאווי, האָבּ איך גערעכענט, אַז דאָ וועט איהם מיין בּרודער געווים אויסזוכען אַ שטעלע בּיי יאַנקעל שיפען, אָדער בּיי ראַקענפעלערען, אָדער אין איין אַנדער קאַנטאָר... און מיין טאָכטער האָט מען דאָרט אין ריסענלאַנד אויך ניט געוואָלט צונעמען אין גימענאַזיע, האָט זי בּיי מיר פון דעסטוועגען שטודיערט נעהען און שניידען בּיי דער נײידיטש, אויך דורך בּריעף, — וואָלט ער חאָטש מיין טאָכטער דאָ פּריסטראָיעט ערגיץ אין אַ דעפּאַרטמענט. איז ווער? וואָס? ווען מע קומט, טרעפט מען איהם ניט!... אַ גדולה — ער שיקט מיר אריין אַלע וואָך אַ טשעק! „וואַכער" גיט ער מיר! אַז אָך און וועה איז מיר, אויף וואָס איך בּין אריבּערגעקומען! [וויינט]. מיין מאַמע זאָל אויפשטעהן פון קבר און אַ קוק טהון אויף איהר שפּרינצעל, ווי זי לעבּט פון טשעקען און פון וואַכער... [ווישט זיך די אויגען]. אַ בּת־יחידה געווען בּיי איהר... צווישען אכט זיהן, היצלים, בּויאַנעס, האַלעדראַנצים, סך הכל איין טאָכטער... [פּויזע]. צי, אַשטיינער, איך זאָל חאָטש האָבּען עפּים אַ געשעפט... זאָגט ער מיר צו, דער בּראַטישעק מיינער, אַז נאָך יום־טוב וועט ער מיר אויסזוכען איין אַנדער בּיזנעס. איך וויל שוין ניט קיין בּיזנעס! איך בּין דיר מוחל דיינע בּיזנעס — איך וויל אַ געשעפט, ניט קיין בּיזנעס!... אַז די אַלע „בּיזנעסען", וואָס ער האָט מיר געמאַכט בּיז אַהער, טויגען אויף כּפּרות... ער נעמט און שטעלט מיך אַוועק אין דרוי־סען, איך זאָל פאַרקויפען פּעטשיילעס!... אין דער היים פאַר־

קויפט מען ניט אין דרויסען קיין פּעטשיילעס!... צי ער וויל, איך זאָל פּעדלען מיט טיי, מיט וויין און מיט ציגייערען? אין דער היים פּעדעלט מען ניט מיט טיי, מיט וויין און מיט ציגייערען! צי, אַשטיינער, ער נעמט און דינגט מיר אַ שטוב, איך זאָל זי פון זיך איבּערפאַרדינגען צו די שכנים. איך זאָל ווערען, הייסט דאָס, אַ לענדלאָרדיכע. איז נע מאַלאַ בּאַבּע חלאָפּאָטע — איך קום נאָך דירה־געלט, וואַרפט מען מיך אַראָפּ פון אַלע טרעפּ! וואָס איז די מעשה? די מעשה איז, למאַי איך רעד צו זיי אויף אונזער לשון! אודאי בּין איך דערויף אַרויסגעפאָהרען פונ'ם טייערען ריסענלאַנד, פאַרבּרענט זאָל עס ווערען, אַהערצוצו, אַ וויסטע אַלמנה מיט קינדער יתומים, איך זאָל מיך אָפּ'שמד'ען אויף אייער לשון! [מיסעס בוים קאַן זיך ניט איינהאַלטען פון אַ שמייכעל]. איהר לאַכט? אייך איז גוט צו לאַכען, אַז איהר זיצט אָט־דאָ־אָ, אין אַזאַ גוטס [שטעהט־אויף, באַווייזט מיט די הענט], מיט אַזעלכע שפּיעג־לען [קוקט אין שפּיעגעל], מיט פאַרטעפּיאַנעס, מיט שפּיעלקעסטלעך, מיט שאַפעס... [געהט־צו צום קלאַזעט, וואו מיסטער בוים געפינט זיך]. און די שאַפעס זענען מסתמא בּיי אייך פול מיט כל טוב, פול ווי איין אויג... [דעקט־אָפּ דעם פאָרהאַנג פונ'ם קלאַזעט, און עס דערשיינט מיסטער בוים. אַלע דריי בלייבען פאַרגליווערט].

לאַנגזאַם פאַלט דער פאָרהאַנג.